

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bedrijventerrein Hessenpoort
te Zwolle

28 januari 1998

811-82

ISBN 90-421-0322-1
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Gemeenteraad van Zwolle
Postbus 538
8000 AM ZWOLLE

uw kenmerk
SBL97-1517

uw brief
19 november 1997

ons kenmerk
U 52-98/Od/ao/811-81

onderwerp
Toetsingsadvies over het MER Bedrijven-
terrein Hessenpoort te Zwolle

doorkiesnummer
(030) 234 76 22

Utrecht,
28 januari 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een Toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het project Toetsingsadvies over het MER Bedrijventerrein Hessenpoort te Zwolle. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

ir. P. van Duursen
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Bedrijventerrein Hessenpoort te Zwolle

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bedrijventerrein Hessenpoort te Zwolle

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over het project Bedrijventerrein Hessenpoort te Zwolle,

uitgebracht aan de Gemeenteraad van Zwolle door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Bedrijventerrein Hessenpoort,

de secretaris

drs. M. Odijk

de voorzitter

ir. P. van Duursen

Utrecht, 28 januari 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel	3
3. Overige opmerkingen over het MER / Aandachtspunten bij (verdere) besluitvorming	5
4. Aanbevelingen voor verbeteringen in toekomstige MER'en	7
4.1 Inleiding	7
4.2 Effectenmatrices	7
4.3 Methode en termen	7
4.4 Uitbreidingsmogelijkheden	9

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 19 november 1997, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de 'Peperbus' d.d. 26 november 1997
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

De gemeente Zwolle wil in het gebied tussen de Lichtmisweg/Kranenburgerweg, de Steenwetering, de Vecht en de spoorlijn een nieuw bedrijventerrein aanleggen, Hessenpoort. Voor een besluit over vaststelling van een bestemmingsplan voor dit gebied heeft de gemeente een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

Bij brief van 19 november 1997^{1]} heeft de gemeente de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 27 november 1997 ter inzage gelegd^{2]}.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{3]} De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd

Bij de toetsing heeft de Commissie de via het bevoegde gezag ontvangen inspraakreacties en adviezen betrokken^{4]}. Voor zover relevant in het kader van het advies wordt er met voetnoten naar verwezen^{5]}.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER^{6]}, zoals vastgesteld op 16 december 1996;
- op eventuele onjuistheden^{7]};
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER^{8]}.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit.

Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

-
- 1 Zie bijlage 1.
  - 2 Zie bijlage 2.
  - 3 Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.
  - 4 Wm, artikel 7.26, lid 2.
  - 5 Voor een overzicht van de reacties zie bijlage 4.
  - 6 Wm, artikel 7.23, lid 2.
  - 7 Wm, artikel 7.23, lid 2.
  - 8 Wm, artikel 7.10.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie waardeert de manier waarop de gemeente Zwolle het m.e.r.-onderzoek en de opstelling van het ontwerp-bestemmingsplan op elkaar heeft afgestemd.

De methode die in het MER is gevolgd om tot nadere locatieafbakeningsopties (= modellen) en inrichtingsvarianten te komen (een aanpak van grof naar fijn) is goed bruikbaar in complexe situaties.

In dit specifieke geval echter heeft ① *gebruik van deze methode* ertoe geleid dat het MER aan leesbaarheid (en daardoor bruikbaarheid) heeft ingeboet. Ook zou de leesbaarheid van het MER gebaat zijn geweest met ② *bondiger en helderder formuleringen*.

① Ten aanzien van de *aanpak* adviseert de Commissie om bij een eventuele volgende m.e.r.-procedure goed af te wegen, of een complexe of een simpele methode van afbakening van alternatieven nodig is. De onoverzichtelijkheid door deze aanpak heeft er bij dit MER naar het oordeel van de Commissie niet toe geleid dat alternatieven met belangrijke milieuvoordelen buiten de discussie zijn geplaatst.

② De Commissie heeft een aantal *onduidelikheden* met een vertegenwoordiging van de gemeente doorgesproken en gemerkt, dat sommige passages van het MER voorinformatie bij de lezer veronderstellen.

Uit het gesprek is gebleken, dat het MER een aantal uitgangspunten als absolute randvoorwaarden heeft beschouwd. Dáárom gaat het MER niet in op de vraag of er milieuvriendelijker oplossingen bereikt kunnen worden, als de eigen uitgangspunten iets zouden worden versoepeld. Evenmin gaat het MER in op de vraag wat de consequenties zijn van een eventuele wijziging van de omstandigheden door anderen.

Die uitgangspunten/randvoorwaarden zijn in het MER zelf moeilijk terug te vinden. Het blijkt te gaan om met name het realiseren van zichtlocaties, de bereikbaarheid per auto (C-locatie), de totale oppervlakte van het terrein, het zoeken naar mogelijkheden om de nieuwe contouren rond de bedrijven te combineren met bestaande contouren, het open houden van de mogelijkheid van spoorontsluiting, het ontzien van zowel de Vechtdalzone als de Tolhuislanden, het sparen van de woningen langs en het gebied ten westen van de Lichtmisweg en de vermoedelijke aansluiting van rijksweg 35 bij Zwolle.

De Commissie is tot het oordeel gekomen, dat binnen deze randvoorwaarden de **essentiële informatie** ten behoeve van de besluitvorming **aanwezig** is. Als er significante veranderingen optreden in de uitgangspunten, dan zal er aanvullende informatie beschikbaar moeten komen.

2.2

Toelichting op het oordeel

De belangrijkste vragen waar de Commissie bij de toetsing aandacht heeft besteed zijn:

- ① Is nu duidelijk gemaakt waarom de m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de bestemmingsplanvaststelling?
- ② Zijn er milieuvriendelijker alternatieven te bedenken?
- ③ Zijn de effecten goed beschreven?

① **Koppeling aan bestemmingsplan**

De richtlijnen vragen om in het MER aan te geven waarom de m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de bestemmingsplanprocedure. Het Besluit m.e.r. geeft immers aan dat de m.e.r.-plicht bij een dergelijk bedrijventerrein geldt voor de vaststelling van een ruimtelijk plan⁹] dat als eerste in de mogelijke aanleg voorziet.

Het MER geeft enkele vóórdelen aan van de koppeling aan de bestemmingsplanprocedure, maar gaat niet in op de formeel-juridische vraag of deze procedure niet gekoppeld had moeten zijn aan de structuurplanvaststelling¹⁰] (als het om de bevoegdheid van de gemeente Zwolle gaat) of aan het streekplan¹¹].

Uit de mondelinge toelichting van vertegenwoordigers van de gemeente Zwolle heeft de Commissie inmiddels begrepen, dat zowel bij het streekplan West-Overijssel als bij het structuurplan Zwolle sprake was van een bedrijventerrein van slechts 40 ha¹²]; dat de planvorming voor een bedrijventerrein van 150 ha pas bij de opstelling van het bestemmingsplan aan de orde was. Daarbij kan worden geconstateerd dat de opstelling van het structuurplan al zo ver was gevorderd, dat het raadsbesluit over de reservering van een zoekgebied voor een bedrijventerrein Hessenpoort¹³] niet meer heeft geleid tot bijstelling.

Op basis van het structuurplan is in dit MER het zoekgebied voor het bedrijventerrein terecht beperkt tot het zoekgebied van 200 ha.

Dit betekent dat *binnen de bevoegdheden van de gemeente Zwolle* de formeel-juridische vraag over de koppeling aan het bestemmingsplan is beantwoord.

De vraag zou gesteld kunnen worden of een locatieafweging op *streekplanniveau* voor een terrein van 150 ha anders zou zijn uitgevallen dan voor 40 ha. Deze vraag is niet te beantwoorden. Beantwoording zou vallen binnen de bevoegdheid van de provincie, en is daarom niet relevant in *déze* procedure waarin immers de gemeente Zwolle als initiatiefnemer en bevoegd gezag optreedt.

■ De informatie in het MER over waarom m.e.r. aan bestemmingsplan is gekoppeld is onvolledig. De Commissie meent dat dit voor een afweging van alternatieven geen bezwaar vormt.

---

9 In de begripsbepaling bij het Besluit m.e.r. wordt gesteld dat onder een ruimtelijk plan wordt verstaan: een streek-, structuur- of bestemmingsplan, alsmede enkele andere procedure ingevolge de Wet op de ruimtelijke ordening.

10 Het structuurplan Zwolle 1995 – 2000 is vastgesteld 16 december 1996.

11 Streekplan West-Overijssel, vastgesteld 22 december 1993.

12 Het Besluit m.e.r. geeft als drempel waarboven m.e.r. verplicht als een oppervlakte van 100 hectare.

13 Raadsbesluit gemeente Zwolle 18 december 1995.

② Milieuvriendelijker oplossingen

De Commissie kon in eerste instantie niet uit het MER begrijpen op grond waarvan de meest milieuvriendelijke en de voorkeurslocatie (in het MER als 'model' aangeduid) en -inrichting zijn gekozen.

Het leek er op, alsof een belangrijk argument was dat de Vechtdalzone gespaard zou moeten worden, en dat daarom de zone van de Hessenweg tot het Vechtdal als bufferzone zou moeten dienen. Daardoor was onbegrijpelijk, dat bij de meest milieuvriendelijke locatie de bufferzone zou worden verkleind, en dat bij de inrichting de meest milieubelastende bedrijfscategorieën juist in het zuiden werden gesitueerd.

Uit het gesprek met de gemeente heeft de Commissie begrepen, dat niet alleen de Vechtdalzone, maar ook andere overwegingen een belangrijke rol hebben gespeeld bij de afbakening van de locatie.

Het zoveel mogelijk sparen van de Tolhuislanden is een motief geweest om het bedrijventerrein niet naar het noorden te verplaatsen. De mogelijkheden voor combinatie met de milieuzonering van het trafostation bij de Hooislagen, de mogelijkheden om eventueel toch nog een spoorontsluiting te realiseren¹⁴) en het uitgangspunt dat de woonbebouwing langs de Lichtmisweg zo veel mogelijk ontzien zou moeten worden, zijn belangrijke overwegingen geweest om in het model de zwaarste bedrijvencategorie uiteindelijk toch in het zuidoosten te situeren.

■ De Commissie ziet daarom geen aanleiding om voor de vaststelling van het bestemmingsplan een heel ander meest milieuvriendelijk alternatief te beschouwen. Uitgaande van de harde randvoorwaarden is het meest milieuvriendelijke model (de locatieafbakening) in het MER correct aangegeven. Op inrichtingsniveau biedt het MER – binnen de gestelde randvoorwaarden – voldoende informatie voor een bestemmingsplanbesluit. Wel wijst de Commissie op een aantal mogelijkheden die in het MER zijn beschreven voor milieuvriendelijke maatregelen bij verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein – waarvan de uitvoering niet hoeft te wachten op een evaluatie¹⁵].

③ Milieueffecten

Sommige informatie over milieueffecten is in het MER verspreid terug te vinden. Zo is de informatie over de bestaande landschappelijke en natuurelementen en waarden wel te vinden via de kaartjes; in de effectenmatrix is het verdwijnen van deze elementen en waarden niet expliciet opgenomen.

Het MER brengt de effecten van verkeer¹⁶) op de bestaande en nieuwe ontsluitingswegen buiten het plangebied niet helder in beeld. In tabel 7.3.1 wordt alleen weergegeven hoeveel woningen als gevolg van de modellen een *afname* hinder door verkeersgeluid zullen ondervinden, terwijl in § 9.3.3 duidelijk wordt gemaakt dat bij keuze van het voorkeursalternatief volgens de meest milieuvriendelijke inrichting vanwege verkeerslawaai zeven woningen een te hoge geluidbelasting zullen ondervinden.

---

14 Zie ook reactie 8 (bijlage 4).

15 Zie ook reactie 14 (bijlage 4).

16 Zie ook reacties 2, 3, 9 en 13 (waarin ook naar de consequenties voor de kwaliteit van het openbaar vervoer wordt gevraagd) (bijlage 4).

Uit toelichting van de gemeente is inmiddels duidelijk, dat dit samenhangt met de *van-grof-naar-fijn*-aanpak én het feit dat het MER niet op elk punt duidelijk maakt, dat bij de interpretatie van de grove informatie aan het eind van het m.e.r.-onderzoek ook de gedetailleerder gegevens zou moeten worden betrokken.

■ De Commissie adviseert om bij de besluitvorming niet alleen de gegevens uit de overzichtsmatrices te gebruiken, maar de informatie uit de *grote* en de *fijne* fase aanvullend op elkaar te beschouwen.

3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER / AANDACHTSPUNTEN BIJ (VERDERE) BESLUITVORMING

De richtlijnen vragen om in het MER een goede motivering (achteraf) van de locatiekeuze op te nemen, waarbij vooral milieuargumenten worden aangegeven. Gezien de bevoegdheid van de gemeente Zwolle (zie hiervoor) had een motivering kunnen worden verwacht van de keuze van het zoekgebied binnen de gemeentegrenzen. Die motivering is in het MER echter nauwelijks terug te vinden.

De Commissie meent dat daardoor het MER als publiek voorlichtingsinstrument aan waarde heeft ingeboet. Bij het gebruik van het MER als basis voor een besluit over het bestemmingsplan spelen andere overwegingen. De Commissie acht van belang dat

- het besluit over het bestemmingsplan in de gemeenteraad zal plaatsvinden, en de gemeenteraadsleden naar alle waarschijnlijkheid deze achtergrond van de afbakening van het zoekgebied kennen;
  - in het kader van de besluitvorming over het bestemmingsplan de discussie over de afbakening van het zoekgebied alleen aan de orde is om de consequenties te beschouwen van een nulalternatief;
  - de gemeente inmiddels aannemelijk heeft gemaakt dat er, gezien de randvoorwaarden, geen reden is om de afbakening van het zoekgebied Hessenpoort opnieuw ter discussie te stellen.
- De Commissie concludeert dat er daarom toch voldoende informatie beschikbaar is voor de besluitvorming.

Het zoekgebied loopt in het zuiden tot aan de Vecht. De bedoeling is om de zuidelijke strook als bufferzone tussen bedrijventerrein en Vechtdalzone te laten functioneren. Uit de Toelichting op het ontwerp-bestemmingsplan¹⁷⁾ blijkt slechts, dat in het voorkeursalternatief de zone tussen Hessenweg en zuidgrens Hessenpoort zijn bestemming 'agrarisches gebied' zal behouden. Het MER¹⁸⁾ geeft daarvoor aan: *'De voorkeursinrichting geeft minder zekerheid voor een verantwoorde landschappelijke inpassing.'*

■ Het MER duidt hiermee terecht aan dat het handhaven van de agrarische functie geen volwaardige invulling van de bufferfunctie is. De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan de invulling van de functie van het buffergebied een duidelijker rol te laten spelen. Elementen uit het meest milieuvriendelijke alternatief, zoals de groenvoorziening, zijn daarbij bruikbaar. Tevens adviseert zij om bij de motivering van

17 Kaart 13 naast blz. 29 en de tekst op blz. 33 en 34 onder kop 'overige bestemmingen'.

18 MER, blz. 110, onder het kopje *Groen en Water* van paragraaf 10.2.

de vaststelling van het bestemmingsplan expliciet in te gaan op de consequenties van het Structuurschema Groene Ruimte¹⁹].

Een van de factoren van onzekerheid voor het gebied is de tracékeuze van de aansluiting van rijksweg 35 bij Zwolle²⁰]. Het MER geeft slechts aan dat er onzekerheid over bestaat, en gaat ervan uit, dat een eventuele tracékeuze voor de rijksweg die het gebied benoorden de Hessenweg doorsnijdt, geen consequenties zal hebben voor de bufferfunctie. Dit lijkt de Commissie echter een onwaarschijnlijk uitgangspunt. De gevolgen van bedrijventerrein plus rijksweg zijn in het MER niet in beeld gebracht. In de richtlijnen wordt gevraagd naar het beschrijven van eventuele cumulatie van milieugevolgen en wordt aangeraden om te werken met scenario's of met gevoeligheidsanalyses.

Ook is niet ingegaan op mogelijkheden van nieuwe zichtlocaties aan een nieuw tracé van rijksweg 35.

■ De consequentie daarvan is, dat het MER alleen bruikbaar is als alle uitgangspunten van het MER hetzelfde blijven²¹].

Het MER geeft aan, dat op grond van de VNG-indelingen en de beoogde inrichting van het bedrijventerrein een bufferzone tussen de zuidelijke grens en de Vechtdalzone van 700 meter nodig zou zijn, maar dat in het meest milieuvriendelijke inrichtingsalternatief, na nadere berekeningen en toepassing van het principe van zuinig ruimtegebruik een zone van minimaal 500 meter zou kunnen volstaan.

■ De Commissie adviseert om via bestemmingsplanvoorschriften zeker te stellen dat de geluidhinder de in het MER aangenomen contouren niet overschrijdt.

De Commissie heeft begrepen dat de gemeente de optie wil openhouden om (een deel van) het bedrijventerrein óók per spoor te (laten) ontsluiten. Het is duidelijk dat het wegensysteem daarmee – althans relatief – zal worden ontlast. Deze optie is in het MER slechts vermeld; de uitvoeringsmogelijkheden en gevolgen (zowel voor het milieu als voor de verkeersstromen) zijn niet in beeld gebracht. Gezien de onzekerheid van uitvoering en het feit dat dit geen gemeentelijk initiatief zal zijn is dit voorstelbaar.

■ De Commissie adviseert om, als de gedachten over ontsluiting per spoor concreter vormen aannemen, uitvoeringsmogelijkheden en gevolgen te analyseren en deze analyse te gebruiken in de besluitvorming.

---

19 Zie ook reactie 14 (bijlage 4).

20 Zie ook reactie 14 (bijlage 4).

21 Zie hoofdstuk 2 van het advies.

4. AANBEVELINGEN VOOR VERBETERINGEN IN TOEKOMSTIGE MER'EN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geeft de Commissie in op een aantal aanbevelingen voor toekomstige milieueffectrapportages op basis van de ervaring met het project Hessenpoort. De aanbevelingen liggen in de lijn van de aanbevelingen in de eerdere hoofdstukken. Uitdrukkelijk moet worden gesteld, dat deze aanbevelingen geen afbreuk doen aan de beoordeling van het MER Hessenpoort, zoals die in hoofdstuk 2 is verwoord.

4.2 Effectenmatrices

Bij de beoordeling van de ruimtelijke modellen geeft de matrix op blz. 5 van het milieueffectrapport de gecomprimeerde informatie voor de vergelijking van de vier beschouwde modellen. Het gebruik van plusjes wekt de indruk dat er, onafhankelijk van het te kiezen model, alleen maar sprake kan zijn van milieuvordelen. Ook wekt deze matrix ten onrechte de indruk dat

- de beoordeling van de alternatieven alleen kan plaatsvinden op grond van economische aspecten ('vanuit IN'), omgevingsaspecten en milieuaspecten;
- dat alle relevante deelaspecten van deze economische, omgevings- en milieuaspecten zijn opgenomen in deze matrix;
- dat de deelaspecten onafhankelijk van elkaar zijn – en dat de voor- en nadelen van verschillende deelaspecten simpelweg mogen worden opgeteld.
- De Commissie adviseert om in een effectenmatrix alléén te sommeren als er geen duidelijk beeld ontstaat uit de voorspellingen zelf en uit een vergelijking van de voorspellingen met milieu- (en andere) normen, richt- en streefwaarden. Als dan tóch wordt gesommeerd, dan is het goed om met een gevoeligheidsanalyse na te gaan of een toekenning van andere gewichten aan de afzonderlijke effecten in de matrix niet tot een heel andere uitkomst had kunnen leiden.

4.3 Methode en termen

De Commissie plaatst vraagtekens bij de toepassing van de onderzoeksmethode; deze hangen misschien samen met de onoverzichtelijke beschrijving van die methode en de pretenties die er in het MER worden ontleend.

- Het begrip *gevoeligheid* wordt op een merkwaardige manier gebruikt. Enerzijds wordt aangesloten bij de gebruikelijke definitie van gevoeligheid^{22]} waarbij het gaat om gevoeligheid van gebieden of objecten voor milieuveranderingen. Anderzijds wordt gesproken over de gevoeligheid van *functies* voor milieuveranderingen^{23]}. Aangezien functies (*bijvoorbeeld via een bestemmingsplan*) aan gebiedsdelen worden toegekend, lopen op die manier een na-

---

22 MER, delen van § 4.5.

23 MER, andere delen van § 4.5; § 4.2.

tuurwetenschappelijke benadering (*gebieden waar weidevogels broeden zijn matig gevoelig voor verstoring door geluid*) en beleidsmatige benadering (*de woonfunctie is gevoelig voor luchtverontreiniging – en aangezien we ervoor kiezen de woonfunctie hier te handhaven is dit een belangrijk uitgangspunt*) door elkaar.

Het is bovendien niet duidelijk waarom ter bepaling van de bestaande milieukwaliteiten in delen van het studiegebied eerst de bestaande milieu-invloeden en de bestaande gevoeligheden zouden moeten worden bepaald²⁴; als het dan al noodzakelijk zou zijn om de bestaande milieukwaliteit af te leiden uit andere gegevens en niet via directe waarneming en meting vast te stellen, dan zouden naast de bestaande (en historische) milieu-invloeden en de gevoeligheden ook de historische milieukwaliteit als invoergegeven moeten worden gebruikt. Kennelijk wordt in deze redenering onder gevoeligheid een combinatie van kwaliteit en gevoeligheid bedoeld.

- Er is een onderzoeksmethode toegepast om een meest milieuvriendelijk model (= locatieafbakening) te formuleren en om de milieueffecten van de andere modellen te beschrijven²⁵. Kennelijk heeft deze methode geen rol gespeeld bij het formuleren van de andere modellen.

Ervan uitgaand dat de onderzoeksmethode zou leiden tot een beter rekening houden met milieueffecten, kan de Commissie niet inzien waarom de andere ruimtelijke modellen volkomen onafhankelijk van de onderzoeksmethode zijn opgesteld – zeker omdat het huidige voorkeursmodel niet samenvalt met het meest milieuvriendelijke model.

- De indeling in afstandsonafhankelijke en afstandsafhankelijke effecten is niet zinvol. Voor CO₂ is het gebruikelijk om hier geen afstandsonafhankelijke (immissie)gegevens over te gebruiken in een MER, omdat het belangrijkste effect van CO₂-toename – versterkt broeikas effect – zich afspeelt op globaal niveau. Bij geluid spelen zowel afstandsonafhankelijke aspecten (in verband met zonerings) als afstandsonafhankelijke effecten (worden in het gebied als geheel bepaalde waarden overschreden? welke consequenties heeft dat?).
- De koppeling die wordt gelegd tussen 'belast gebied' en 'geschiktheid' is tamelijk ondoorzichtig. In sommige gevallen kan het feit dat een gebied (al) belast is een argument zijn om verdere belasting daar te concentreren en andere gebieden te ontzien, maar in andere gevallen kan het juist zinvol zijn om het belaste gebied niet verder te belasten (afhankelijk van het type en de mate belasting, en van beleidskeuzen). Dergelijke afwegingen ontbreken echter in het MER.
- Om binnen het eerder (zonder m.e.r.) afgebakende zoekgebied de exacte locatie van het bedrijventerrein verder af te bakenen is de gevolgde aanpak te complex en theoretisch. De Commissie adviseert om in komende m.e.r.-procedures zorgvuldiger af te wegen welke methoden zinvol zijn en om de werkwijze helderder vast te leggen.

---

24 MER, Methode onderzoek MER-Hessenpoort te Zwolle, werkwijze 4.7 (tussen blz. 43 en blz. 44).

25 MER, § 4.1.

In het MER wordt uitgebreid ingegaan op de mogelijke uitbreidingsrichtingen. De Commissie waardeert het dat de gemeente op deze manier meer duidelijkheid heeft willen scheppen over de perspectieven voor uitbreiding (gezien vanuit de economische kant) en de gebieden en objecten die daardoor mogelijk worden bedreigd (gezien vanuit het milieubelang). De gemeente heeft het zich daarmee wel lastig gemaakt. De argumenten voor de uitbreidingsrichtingen zijn niet altijd helder, terwijl de bewoners en gebruikers van de gebieden waarheen uitbreidingspijlen worden getrokken, aan de hand van het MER in onzekerheid zijn gebracht welke toekomst hun wonen of werken op deze plek voor hen heeft. Het feit, dat er slechts met pijlen is gewerkt, en geen begrenzingen zijn opgenomen, maakt deze onzekerheid des te groter.

Bovendien wekt het grote verwondering dat de pijlen soms in de richting wijzen van gebieden, die bij de locatieafweging als 'te sparen gebieden' gelden.

■ De Commissie adviseert om bij eventuele vervolgbesluiten over uitbreiding van het bedrijventerrein Hessenpoort in ieder geval de overwegingen voor de locatiekeuze nogmaals te betrekken. Bovendien geeft zij in overweging om bij een eventueel volgende milieueffectrapportage voor een bedrijventerrein, als er aan uitbreidingsmogelijkheden wordt gedacht, concreet de begrenzing van de mogelijke uitbreidingen aan te geven.

BIJLAGEN

bij het Toetsingsadvies
over het milieueffectrapport
Bedrijventerrein Hessenpoort
te Zwolle

(bijlagen 1 t/m 4)

Groen
19

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 19 november 1997 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

gemeente zwolle

stadsbeheer

Commissie voor de milieu-effectrapportage
T.a.v. drs. M. Odijk
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de milieu-effectrapportage	
aanvangen:	20 NOV. 1997
nummer:	1489-97
soort:	811-39 6x
aanvrager:	Od/Sc-pra/6tbl. ao

uw brief

ons kenmerk
SBL97-1517

behandeld door
Beleid/RI
M. van Gerwen

datum
19 NOV. 1997
doorkiesnummer
498 2798

onderwerp

Toetsingsadvies MER Hessenpoort

Geachte heer Odijk,

Hierbij sturen wij u het Milieu-effectrapport Hessenpoort, dat op 17 november door de raad is aanvaard, toe voor een toetsingsadvies.

Het MER zal tegelijk met het ontwerp bestemmingsplan Hessenpoort van 20 november tot 17 december ter inzage liggen. Op 8 december 1997 zal er om 19.30 uur in het stadhuis van de gemeente Zwolle een openbare zitting gehouden worden.

Het MER is voor advisering aan de wettelijk adviseurs gestuurd.

Binnengekomen reacties, adviezen en het verslag van de openbare zitting zullen zo spoedig mogelijk nagestuurd worden.

Op het moment wordt het ontwerp bestemmingsplan waarvoor het MER is opgesteld gedrukt. Ook dit zal u zo spoedig mogelijk toegestuurd worden.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

de burgemeester,

de secretaris,

typ. coll. bijlagen
ds 1811 2. (in zesvoud)

menno van coehoornsingel 16, zwolle
postbus 538, 8000 am zwolle
telefoon (038) 498 91 11
telefax (038) 498 24 62

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de toetsingsfase in de 'Peperbus' d.d. 26 november 1997

terinzagelegging milieu-effectrapport Hessenpoort

Inleiding

De gemeente is voornemens een bedrijventerrein te ontwikkelen van ongeveer 150 hectare aan de noordzijde van de Vecht tussén de rijksweg A28 en de spoorlijn Zwolle Meppel en hiervoor een bestemmingsplan vast te stellen.

Ten behoeve van dit voornemen is een milieu-effectrapport (MER) opgesteld.

De raad heeft op 17 november 1997 het MER aanvaard.

Bij het MER behoort een startnotitie, die het voornemen beschrijft en een beeld geeft van hoe het milieuonderzoek zal worden aangepakt. Deze is openbaar gemaakt op 15 mei 1996. Op basis van deze startnotitie heeft de Commissie voor de milieu-effectrapportage een advies richtlijnen opgesteld. Op 16 december 1996 heeft de raad van de gemeente Zwolle als bevoegd gezag op basis van dit advies de richtlijnen vastgesteld. Het MER is aan de hand van deze richtlijnen opgesteld.

Inspraak

Het MER wordt nu ter advisering voorgelegd aan de wettelijke adviseurs (Inspectie van de Volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu voor Overijssel en directie LNO van het ministerie van Landbouw en Visserij). Tevens wordt het MER ter toetsing voorgelegd aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage. Het MER wordt bovendien ter inzage gelegd.

Doel van deze inspraak is dat alle betrokkenen zich uit kunnen spreken over de kwaliteit en de inhoud van het rapport. Hiermee kan het bevoegd gezag bij zijn besluit over vaststelling van het bestemmingsplan dan rekening houden.

Het MER ligt met ingang van 27 november vier weken tot en met 24 december 1997 ter inzage in het stadhuis (informatiebalie, Grote Kerkplein 15, van maandag tm. woensdag en vrijdag 8.15 uur tot 17.00 uur en op donderdag van 8.15 uur tot 20.00 uur) en in de gemeentewinkel (Diezerstraat 82, van maandag tm. vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur en op donderdagavond van 18.30 uur tot 20.30 uur).

Bij het MER zijn de startnotitie, inspraakreacties en adviezen daarop, de richtlijnen en het raadsvoorstel voor aanvaarding van het MER gevoegd.

Hoe kunt u reageren?

Uw schriftelijke opmerkingen kunt u tot en met 24 december 1997 sturen aan de Gemeenteraad, Postbus 10007, 8000 GA Zwolle.

Op 17 december 1997 wordt in het stadhuis van de gemeente Zwolle om 19.30 uur een openbare zitting gehouden. Tijdens deze zitting kan een ieder mondeling opmerkingen inbrengen.

Persoonlijke gegevens van degene die opmerkingen ingediend heeft, worden, indien hij daarom verzoekt, niet bekend gemaakt.

AANVRAGEN EN ONTWERP-BESLUITEN

bestemmingsplan Hessenpoort

Burgemeester en wethouders van Zwolle maken bekend dat ingaande donderdag 27 november 1997 gedurende vier weken tot en met woensdag 24 december 1997 in het stadhuis (informatiebalie, Grote Kerkplein 15) en in de gemeentewinkel (Diezerstraat 82) voor een ieder terinzage ligt het ontwerp-bestemmingsplan Hessenpoort.

Dit ontwerp-bestemmingsplan voorziet in de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein genaamd Hessenpoort met bijbehorende infrastructuur.

Dit ontwerp heeft betrekking op een gebied gelegen ten noorden van de Hessenweg, ten oosten van de rijksweg A 28 en ten westen van de grens met de gemeenten Nieuwleusen en Dalfsen. Het plan maakt de vestiging mogelijk van inrichtingen die in belangrijke mate geluidhinder kunnen veroorzaken. Daartoe legt het plan een 50 dB(A) zone industrielaawaai vast rond het nieuwe bedrijventerrein. Deze zone is grotendeels gelegen in rond het nieuwe bedrijventerrein te handhaven agrarisch gebied.

Gedurende genoemde termijn kan een ieder schriftelijk zijn zienswijze omtrent het ontwerp-bestemmingsplan kenbaar maken bij de gemeenteraad, Postbus 10007, 8000 GA Zwolle.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Burgemeester en wethouders van Zwolle, vertegenwoordigd door de wethouder Economische Zaken

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Zwolle, vertegenwoordigd door de wethouder Milieu

Besluit: vaststelling van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C20.1

Activiteit: De gemeente Zwolle merkte in 1993 dat zij niet meer kon voldoen aan de vraag van bedrijven die zich op een snelweglocatie wilden vestigen. Zij wilde zich ook als stedelijk knooppunt profileren met een gevarieerd en gedifferentieerd aanbod van bedrijventerreinen. Naar aanleiding hiervan heeft ze een haalbaarheidsstudie laten verrichten naar de ontwikkeling van een grootschalig bedrijventerrein langs de A28. Het eindrapport daarover kwam in november 1993 gereed.

De provincie Overijssel onderschreef in het Streekplan West-Overijssel (december 1993) deze overwegingen en oordeelde dat, gegeven de ruimtelijke structuur, een nieuwe C-locatie zou kunnen worden gesitueerd langs de A28 ten noorden van de Vecht in de nabijheid van de zandwinning Haerst en/of de afvalverwerkingslocatie De Marsen¹].

In de nota *Ruimte voor Economische Activiteiten* van de gemeente (1994) wordt het idee van de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein in dit gebied verder uitgewerkt. Sedertdien is gebleken dat op regionaal niveau vooral voor zeer milieuhinderlijke bedrijven aanvullende locaties geschapen zouden kunnen worden. In de planvorming nam de omvang van het bedrijventerrein daarbij toe ten opzichte van de oorspronkelijke ca 40 ha, die was gebaseerd op de Zwolse lokale behoefte.

De gemeenteraad sprak zich op 18 december 1995 uit voor een bedrijventerrein van ca. 120 ha, te ontwikkelen ten noordoosten van de bebouwde kom in het gebied, dat is gelegen ten noorden van de Vecht tussen de A28 en de spoorlijn richting Meppel en ten zuiden van de gemeentegrens.

In 1996 is gestart met de opstelling van een gemeentelijk structuurplan.

De gemeente Zwolle wil de m.e.r.-procedure voor de ontwikkeling van een zogeheten C-locatie²] van bruto ongeveer 150 hectare in het gebied tussen de A28, de Vecht en de noordelijke gemeentegrens, *Hessenpoort*, koppelen aan de vaststelling van een bestemmingsplan.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 15 mei 1996

richtlijnenadvies uitgebracht op: 2 september 1996

richtlijnen vastgesteld: 16 december 1996

kennisgeving MER: 26 november 1997

toetsingsadvies uitgebracht: 28 januari 1998

Bijzonderheden: Binnen het 'zoekgebied' hebben enkele gebiedsdelen een bijzondere status: het Vechtdalgebied, het deelgebied De Marsen, het gebied dat al eerder tot bedrijventerrein A28

---

1 Dit is eerder aangewezen voor afvalverwerking (m.e.r.-project 153).

2 Categorie C: arbeidsextensieve bedrijvigheid waarbij de ontsluiting door middel van wegverbindingen kan plaatsvinden.

was bestempeld, de zandwinput Haerst, de stroken onder de hoogspanningsleidingen, de eventuele reservering voor de aansluiting van de A35³].

In het richtlijnenadvies vraagt de Commissie de nadruk te leggen op een goede motivering (achteraf) van de locatiekeuze; op een heldere motivering van de koppeling van m.e.r. aan het bestemmingsplan; op het duidelijk aangeven van de consequenties van de bijzondere status van de gebiedsdelen; op het verschaffen van inzicht in het type bedrijvigheid dat zich zou kunnen vestigen in de Hessenpoort.

De richtlijnen zijn conform het advies vastgesteld.

Op 16 december 1996 werd het structuurplan Zwolle vastgesteld. Hierin is Hessenpoort als een van de zeven strategische projecten geformuleerd. Uitgegaan wordt van circa 40 ha bruto oppervlak, voornamelijk voor ruimte-extensieve en milieuhinderlijke bedrijvigheid, in aansluiting op het grootschalig transformatorstation. Het structuurplan meldt dat na overleg met de regio IJssel/Vecht en de provincie Overijssel in 1995 is besloten nader onderzoek naar de mogelijkheden van verdere ontwikkeling tot een regionaal bedrijventerrein.

Op 5 december 1997 maakten B&W van Zwolle bekend, dat zij de dag daarvoor de gemeenteraad hadden voorgesteld de Wet voorkeursrecht gemeenten toe te passen op de gronden binnen Hessenpoort.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. E. van Capelleveen
ir. P. van Duursen (voorzitter)
ing. D. Hamhuis
dr. Ed.F. Nozeman
ir. R.A. van Tilburg

Secretaris van de werkgroep: drs. M. Odijk.

---

3 Voor de aansluiting van de A35 bij Zwolle is nog geen definitief besluit genomen (m.e.r.-project 127).

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	972011	Airedal & Schotse Terrierkennel 'Appleby	Zwolle	980105
2.	971210	Van Leussen & Kiel V.O.F.	Zwolle	980105
3.	971216	C.J. Tolhoek en belanghebbenden	Dalfsen	980105
4.	971217	ing. A.P. Groenendijk, namens de heer en mevrouw Bouwmeester	Veenendaal	980105
5.	971217	ing.A.P. Groenendijk, namens J.van den Berg, J.A. van den Berg en J.L.G. van den Berg-Doddema	Veenendaal	980105
6.	971217	Maatschap Hageman en gebroeders Hageman	Zwolle	980105
7.	971219	Arcadis Heidemij Advies	Arnhem	980105
8.	971219	Rentmeesterskantoor Roexx	Barendrecht	980105
9.	971221	H.H. Zuidberg	Zwolle	980105
10.	971224	Fam. Klompjan-Haasjes	Zwolle	980105
11.	971224	A.B.M. Schrijver, E.H.M. Rientjes, namens Maatschap Schrijver-Rientjes en Maatschap Scriptor B.V.	Zwolle	980105
12.	971223	NV Rova Gemeenten	Zwolle	980120
13.	971223	Gemeente Nieuwleusen	Nieuwleusen	980120
14.	971206	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Oost	Deventer	971224
15.	971216	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Inspectie Milieuhygiëne Oost	Arnhem	971224

